

Zebranie Zarządu Głównego PTDL, 12 października 2017 r., Warszawa

Rozpoczynając zebranie dr hab. Anna Mertas prezes Zarządu Głównego PTDL przywitała wszystkich członków Zarządu, kierując szczególne podziękowania pod adresem profesor Mileny Dąbrowskiej i profesora Bogdana Solnicy, którzy pomimo natłoku innych obowiązków zgodzili się podjąć wykonywania funkcji Wiceprezesów Zarządu. Podziękowania zostały także skierowane do dr Lidii Basta za podjęcie się funkcji skarbnika oraz dr Sławomira Białka za podjęcie się funkcji sekretarza ZG PTDL. Pani Prezes poinformowała zebranych, że zebranie jest prawomocne, ponieważ jest quorum – obecnych jest 12 z 17 członków ZG PTDL. Następnie dr hab. A. Mertas przekazała zebranym informację uzyskaną z Kancelarii Prawnej, obsługującej przebieg Walnego Zebrania Delegatów PTDL w Krakowie, że nowy skład Zarządu został już zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym. Oficjalne potwierdzenie tej informacji będzie możliwe dopiero po uzyskaniu listownej informacji bezpośrednio z KRS.

Prezes poinformowała, że razem z prof. Bogdanem Solnicą uczestniczyła w dniu 12.10.2017 r. (przed zebraniem ZG PTDL) w spotkaniu z przedstawicielami IPDDL. Spotkanie dotyczyło możliwości przyszłej współpracy z IPPDL oraz firmami z rynku IVD, zwłaszcza po wejściu w styczniu 2018 roku kodeksu etyki. Ponadto na spotkaniu dyskutowano możliwość wykorzystania wyników raportu: *Medycyna laboratoryjna w Polsce – efektywność kosztowa*, który jest efektem współpracy IPDDL z firmą Deloitte Consulting, w celu promowania szeroko pojętej medycyny laboratoryjnej w systemie ochrony zdrowia w Polsce.

Realizując porządek Obrad Zebrania ZG PTDL:

- Prof. Bogdan Solnica przedstawił wstępne sprawozdanie z przebiegu XIX Zjazdu PTDL, który odbył się w Krakowie w dniach 3-6.09.2017 r. Pełne sprawozdanie merytoryczne i finansowe zostanie przedstawione na następnym zebraniu. W Zjeździe uczestniczyło łącznie 1200 osób. Program naukowy składał się z czterech wykładów plenarnych, 15 sesji naukowych i 25 warsztatów firmowych oraz sesji plakatowej, która obejmowała 89 doniesień naukowych. Zjazd był również wysoko oceniony przez firmy, które uczestniczyły w towarzyszącej Zjazdowi wystawie sprzętu i odczynników do IVD – POLMEDLAB 2017. Podsumowując, Zjazd zakończył się pełnym sukcesem naukowym, organizacyjnym i finansowym.
- Kolejny punkt zebrania stanowiło omówienie przez Panią Prezes zadań wyznaczonych do realizacji Zarządowi Głównemu przez Walne Zgromadzenie Delegatów PTDL:
 - propozycja opracowywania monotematycznych zeszytów w ramach czasopisma „Diagnostyka Laboratoryjna”;
 - rozpatrzenie przez ZG PTDL, czy czasopismo „Diagnostyka Laboratoryjna” może być wydawane tylko w wersji elektronicznej;
- wystąpienie ZG PTDL do Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie udzielenia diagnostom laboratoryjnym uprawnień do nauczania przedmiotu diagnostyka laboratoryjna na wydziałach lekarskich i wydziałach nauk o zdrowiu;
- współpraca ZG PTDL ze środowiskami studenckimi wszystkich Oddziałów Analityki Medycznej/Medycyny Laboratoryjnej. Studenci tych Oddziałów są zrzeszeni w organizacjach studenckich noszących wspólną nazwę Studenckie Towarzystwo Diagnostów Laboratoryjnych (STDŁ). Pani Prezes zaproponowała Panu Marcinowi Matysiakowi (najmłodszy członek ZG PTDL) nawiązanie kontaktu z tymi organizacjami;
- rozpatrzenie przez ZG PTDL możliwości pozostawienia większej kwoty ze składki członkowskiej w Oddziale Tere-nowym PTDL;
- ustalenie „przejrzystych i dostępnych” zasad wsparcia finansowego przez ZG PTDL aktywności naukowo-szkoleniowej członków PTDL;
- wniosek o przeprowadzenie przez PTDL szkoleń dla diagnostów laboratoryjnych dotyczących pozyskiwania funduszy unijnych dla medycznych laboratoriów diagnostycznych.

Zadania te będą realizowane sukcesywnie w czasie trwania obecnej kadencji ZG PTDL.

- Dr hab. A. Mertas poinformowała zebranych, że w głosowaniu przeprowadzonym drogą internetową ZG PTDL jednogłośnie udzielił prof. Bogdanowi Solnicy rekomendacji do reprezentowania PTDL w pracach Komisji powołanej przez Ministra Zdrowia do prac nad nowelizacją ustawy o diagnostyce laboratoryjnej.
- ZG PTDL poprzez jednogłośnie głosowanie powołał profesora Jana Kantego Kulpę na redaktora naczelnego czasopisma „Diagnostyka Laboratoryjna”.
- ZG PTDL poprzez jednogłośnie głosowanie udzielił rekomendacji dr n. med. Włodzimierzowi Pawłowskiemu do reprezentowania Zarządu Głównego PTDL w pracach Rady Fundacji Rozwoju Diagnostyki Laboratoryjnej.
- ZG PTDL poprzez jednogłośnie głosowanie udzielił rekomendacji dr hab. Annie Mertas do reprezentowania PTDL w pracach Państwowej Komisji Egzaminacyjnej powołanej do przeprowadzenia egzaminu specjalizacyjnego z medycyny diagnostyki laboratoryjnej.
- ZG PTDL przyjął stanowisko, iż medyczne laboratoria diagnostyczne i naukowe będące jednostkami Uniwersytetów Medycznych powinny być włączone do CSIOZ. Wynika to z faktu, iż w laboratoriach tych są zatrudnieni diagnosty laboratoryjni oraz laboratoria te pracują zgodnie z ustawą o diagnostyce laboratoryjnej. Stanowisko to powinno zostać wysłane do KRUM oraz do Ministerstwa Zdrowia.
- Do opiniowanego przez ZG PTDL projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia dot. standardów jakości w medycznych la-

boratoriach diagnostycznych swoje uwagi zgłosili: dr Barbara Przybył-Hac – Dyrektor Centralnego Ośrodka Badań Jakości w Diagnostyce Laboratoryjnej w Łodzi, dr Rafał Wlazel członek Zarządu Głównego PTDL oraz Prezes ZG PTDL dr hab. Anna Mertas, która zwróciła uwagę, że w omawianym projekcie niejednolite są wymagania i kryteria oceny laboratorium analitycznego i laboratorium mikrobiologicznego. Pani Prezes szczegółowo omówiła program oceny jakości w laboratoriach mikrobiologicznych POLMIKRO. W wyniku przeprowadzonej w gronie ZG PTDL dyskusji sformułowano również następujące zastrzeżenia do tekstu rozporządzenia: brak słownika definiującego stosowane pojęcia, zbyt szczegółowy system oceny, nieprecyzyjny system interpretacji wyników oceny laboratoriów, brak ewidentnej różnicy pomiędzy dokumentami tj. zaświadczeniem a świadectwem. Zwrócono również uwagę, że rozporządzenie nie uwzględnia wniosków podsumowujących prace zespołu ekspertów ds. standardów jakości w laboratoriach analitycznych powołanego wcześniej przez Ministra Zdrowia. PTDL nie było uwzględnione w gronie podmiotów, do których skierowane zostało oficjalne pismo MZ z prośbą o opinię w przedmiotowej sprawie. Wniosek z przeprowadzonej dyskusji: rozporządzenie MZ powinno być preredagowane. prof. Bogdan Solnica, jako przewodniczący zespołu ekspertów ds. standardów jakości w laboratoriach analitycznych powołanego wcześniej przez Ministra Zdrowia zobowiązał się do przygotowania pisma do MZ w tej sprawie. Sprawy międzynarodowe: PTDL nadal będzie reprezentowane w IFCC przez prof. Grażynę Odrowąż-Sypniewską, natomiast w EFLM przez dr Katarzynę Fischer. Następnie dr Fischer omówiła przebieg Walnego Zgromadzenia Przedstawicieli Narodowych w EFLM, które odbyło się podczas. EUROMEDLAB'2017 w Atenach.

Sławomir Białek – sekretarz Zarządu Głównego PTDL

Interdyscyplinarne Warsztaty Hemostazy, 16 października 2017 r., Kraków

W dniu 16 października 2017 r. w Krakowie odbyły się Interdyscyplinarne Warsztaty Hemostazy. Organizatorami warsztatów były: Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Krakowie, Grupa ds. Hemostazy przy Polskim Towarzystwie Hematologii i Transfuzjologii oraz Portal Skazy Krwotoczne. Zakrzepica. Kierownikiem naukowym warsztatów była prof. Magdalena Łętowska. Partnerami warsztatów były firmy: Novo-Nordisk Polska, Batumi Conference and Event Agency oraz Agencja Reklamowa Medical Communications. Pierwszym prelegentem warsztatów był prof. Jerzy Windyga. Tematem wystąpienia było „Znaczenie diagnostyki przesiewowej układu hemostazy w stanach krwotocznych”. Wystąpienie obejmowało krótkie wprowadzenie w tematykę procesów hemostazy, a w dalszej części podział i charakterystykę skaz krwotocznych oraz przesiewowe testy laboratoryjne wykorzystywane w diagnostyce tych zaburzeń. Kolejną prelekcję poprowadziła prof. Magdalena Łętowska. Tematem wystąpienia

było „Wykorzystanie składników krwi do leczenia krwotoków. Jak budować pakiety ratunkowe?”. Na wstępie swojego wystąpienia autorka zaznajomiła uczestników z pojęciami „masywny krwotok” i „masywna transfuzja”. Zaprezentowała wskazania do stosowania świeżo mrożonego osocza, koncentratu krwinek czerwonych, koncentratu krwinek płytkowych, krioprecypitatu, a także koncentratu czynników krzepnięcia zespołu protrombiny. Na zakończenie swojego wystąpienia autorka zaprezentowała kilka przykładów pakietów ratunkowych podkreślając jednocześnie, iż nie ma jednego i uniwersalnego pakietu do przetoczeń.

Kolejnym punktem warsztatów było wystąpienie dr n. med. Ewy Stefańskiej – Windygi. Autorka zaprezentowała temat: „Wyzwania diagnostyczne pacjentów z nagłymi krwawieniami – przypadki kliniczne z punktu widzenia hematologa”. Autorka przeanalizowała ciekawe przypadki licznych powikłań krwotocznych a dzięki wyposażeniu w pomoce multimedialne uczestnicy mieli możliwość aktywnego uczestniczenia w spotkaniu.

Po przerwie swoje wystąpienie rozpoczął prof. Piotr Paluszkiwicz. Autor przybliżył wiedzę na temat „Wpływ terapii na układ krzepnięcia – przypadki kliniczne z punktu widzenia chirurga”. W swoim wystąpieniu zaprezentował różne możliwe sposoby przygotowania do zabiegu operacyjnego, kładąc nacisk na wybór opcji najbezpieczniejszej dla pacjenta. Podkreślał, że pomimo tego, że chorzy na hemofilię stanowią niewielką część populacji Polski, to stwarzają lekarzom wiele problemów. Zaznaczył, że życie i zdrowie tych chorych w dużej mierze zależy od lekarzy a konkretnie od rozpoznania ich schorzeń. W trakcie warsztatów wielokrotnie podkreślano także istotne problemy związane z leczeniem przeciwzakrzepowym.

Poruszane tematy cieszyły się dużym zainteresowaniem i uznaniem dla wiedzy oraz profesjonalizmu osób prowadzących. Warsztaty pozwoliły zdobyć nową wiedzę, a tą już posiadaną solidnie usystematyzować. Wielką ich zaletą było połączenie teorii z dużą dawką praktyki.

Elżbieta Tarczoń

Zakład Analityki Lekarskiej

5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ w Krakowie

email: et-elzbieta@wp.pl

Kongres Międzynarodowej Federacji Chemii Klinicznej i Medycyny Laboratoryjnej (IFCC) i Międzynarodowy Kongres Pediatricznej Medycyny Laboratoryjnej (ICPLM), 22 – 25 października 2017 r., Durban, RPA

W październiku tego roku w Durbanie (Republika Południowej Afryki) odbyły się dwa międzynarodowe kongresy: XVI International Congress of Pediatric Laboratory Medicine (ICPLM) oraz XXIII IFCC Wordlab (International Federation of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine). Polskich diagnostów laboratoryjnych reprezentowały na ICPLM dwie osoby a na IFCC trzy osoby. Kongresy ICPLM cieszą się zainteresowaniem osób pracujących na co dzień dla populacji pediatricznej i zwykle uczestniczy w nich

nie więcej niż 400 osób. Pomimo nietypowego miejsca kongresu, tegoroczny zjazd zgromadził ok. 300 uczestników, co z jednej strony pokazuje istotność problematyki pediatrycznej dla laboratoriów a z drugiej jakość tych spotkań. W tym roku tematyka wykładów dotyczyła m.in. sekwencjonowania nowej generacji, skryningu noworodkowego, zagadnień endokrynologicznych a także problematyki immunologicznej.

W sesji endokrynologicznej interesujący był wykład o rodzinnej hipercholesterolemii (FH), w którym podjęto próbę odpowiedzi na pytanie jak wcześnie można wprowadzać u dzieci leczenie statynami. W diagnostyce FH zalecany jest obecnie skryning kaskadowy (badanie całych rodzin pacjentów), ale niestety nadal nie wychwytuje on ok. 30-60% chorych, głównie z powodu nieujawnienia się jeszcze objawów choroby u młodych rodziców. Z rutynowych oznaczeń laboratoryjnych nadal wykorzystywany jest profil lipidowy a skuteczność leczenia oceniana jest w oparciu o spadek stężenia cholesterolu frakcji LDL. W innym wykładzie tej sesji dotyczącym cukrzycy MODY (Maturity Onset Diabetes of Youth), a dokładniej jej nowych typów, podkreślono trudności w rozpoznawaniu tego typu cukrzycy i zdarzające się nawet przypadki błędnej diagnozy. Należy pamiętać, że cukrzyca MODY występuje zwykle u szczupłych, młodych osób.

Jedną z najciekawszych sesji była sesja na temat wartości krytycznych. Padło wiele niezwykle ważnych pytań: czy każde laboratorium powinno mieć określone wartości krytyczne, a jeżeli tak to w jaki sposób mają być one zdefiniowane: czy na podstawie danych literaturowych czy własnych doświadczeń? Czy wartości krytyczne powinny być zdefiniowane w zależności od wieku dziecka i co ważne w praktyce – jak szybko, w jaki sposób i komu informację o przekroczeniu wartości krytycznych należy przekazać. Dyskutowano także nad częstością i celowością powtarzania oznaczeń w przypadku uzyskania skrajnie wysokich czy niskich wartości. Na podstawie przeprowadzonych badań wiadomo, że większość ankietowanych laboratoriów nie uzyskuje znaczących różnic pomiędzy początkowym a powtórzonym wynikiem. Powtórne oznaczenia wymagają czasu, a czas jest krytyczny przy podejmowaniu ważnych klinicznie decyzji. Każde laboratorium powinno zatem wprowadzić i przestrzegać zaleceń dotyczących postępowania z wartościami krytycznymi.

Jedną z sesji poświęconą była miejscu badań pediatrycznych w ogólnym laboratorium obsługującym dorosłych i problemom związanym z wykonywaniem oznaczeń laboratoryjnych w pediatrii. W tej sesji wykład dotyczący jakości próbek w pediatrii wygłosiła prof. Krystyna Sztefko. Zbyt mała objętość pobranej próbki o wysokim hematokrycie, częsta hemoliza, trudności z identyfikacją i kodowaniem mikroprobek to codzienność w laboratorium pediatrycznym. Długa dyskusja po wykładzie potwierdziła aktualność poruszonego tematu, z którym borykają się diagnosty na wszystkich kontynentach.

Na konferencji zaprezentowano 50 plakatów, w tym dwa z Zakładu Biochemii Klinicznej Instytutu Pediatrii CMUJ pt.: „Anion gap (AG) and strong ion gap (SIG) in newborns and infants admitted to ICU – relation to serum albumin concentration” oraz „Hemolysis index depends on length of time and place of blood drawing but not on meal, drink or child behavior”. Autorzy najciekawszych plakatów

zostali nagrodzeni i ustnie prezentowali swoje prace. Plakaty są dostępne w formie elektronicznej na stronie konferencji (www.icplm2017.org) w zakładce abstract poster.

Mała liczba uczestników konferencji ICPML w porównaniu do innych kongresów klinicznych czy laboratoryjnych, pozwoliła każdemu wziąć czynny udział w dyskusji ogólnej, dyskusjach poza sesjami, zaproponować tematy, których tym razem zabrakło, a które powinny się znaleźć na kolejnym zjeździe, a także atmosfera „mini” konferencji dała możliwość nawiązania współpracy i bliższej znajomości.

Zjazd IFCC Wordlab nie zgromadził tak dużej liczby uczestników jak poprzednie zjazdy, głównie z powodu odległości od każdego kontynentu oraz dlatego, że był to drugi zjazd laboratoryjny w tym roku. W sumie było około 1600 osób, z czego duży procent stanowili mieszkańcy Afryki, głównie z Nigerii. Inauguracyjny wykład wygłosił specjalista chorób zakaźnych z Południowej Afryki. Wykład dotyczył problemu zakażenia wirusem HIV kobiet w Afryce. Niemal jedna trzecia dziewczynek w wieku szkolnym jest zainfekowana tym wirusem, a zakażone zostały przez dorosłych mężczyzn. Przyczyny tego problemu są bardzo różne: począwszy od braku świadomości i ubóstwa, szczególnie na terenach wiejskich, przez lokalne wierzenia aż do braku dostępu do badań czy leczenia. Ogromne nakłady finansowe i praca licznych organizacji spowodowały spadek zakażeń wirusem HIV oraz mniejszą śmiertelność spowodowaną AIDS w ostatnim dziesięcioleciu ale statystyki nadal są przerażające.

Bardzo interesujący był wykład o zaawansowanych (końcowych) produktach glikacji (AGEs: *Advanced Glycation End Products*). AGEs to heterogenna grupa związków powstałych w wyniku nieenzymatycznej glikacji białek, lipidów i kwasów nukleinowych. Niekorzystnie wpływają na organizm, promując stres oksydacyjny i stany zapalne. Powstają endogennie i mogą być wskaźnikami rozwoju lub pogarszania się wielu chorób takich jak np. cukrzyca, miażdżyca, przewlekła choroba nerek czy choroba Alzheimera. Dodatkowo wysokie spożycie AGEs jest bezpośrednio związane z ryzykiem rozwoju tych przewlekłych chorób. Są już naukowe dowody na to, że spożywanie diety o niskiej zawartości AGEs zapewnia niski poziom tych produktów we krwi i tkankach, co wiąże się z obniżonym ryzykiem chorób serca i nerek, przy równoczesnym zwiększeniu wrażliwości tkanek na insulinę. Ocena poziomu AGEs jest trudna z uwagi na ich złożoną strukturę i heterogenność. Obecnie wykorzystywany jest nieinwazyjny przezskórny pomiar autofluorescencji (SAF), który pośrednio odzwierciedla ich zawartość w tkankach.

Niewątpliwą ciekawostką była informacja o nietypowym materiale biologicznym do badania, jakim są paznokcie, a także możliwościach ich wykorzystania w badaniach przesiewowych w kierunku cukrzycy. Paznokcie zawierają keratyny, białka o długim okresie półtrwania, które są w bliskim kontakcie z siecią naczyń włosowatych palców. W wyniku dyfuzji glukozy do płynu śródmiąższowego dochodzi do glikacji keratyn. Do badania glikowanych keratyn w wycinkach paznokci wykorzystuje się spektroskopię w średniej (MIR) lub bliskiej podczerwieni (NIR). Za pomocą niewielkich analizatorów, które mogą stać na biurku w każdym gabinecie lekarskim, można bardzo szybko analizować zawartość glikowanej

keratyny w paznokciu nawet bez konieczności jego przycinania, co daje informację o poziomie glikemi z okresu jednego miesiąca. Dodatkową zaletą paznokci jako materiału do badań jest ich niezwykła stabilność (wiele miesięcy z możliwością przechowywania w temp. 37°C), nie mówiąc już o łatwości uzyskiwania materiału do badania.

Największe grono słuchaczy było obecne na sali w czasie wykładu dotyczącego zastosowania nanociał w diagnostyce laboratoryjnej. Nanociała to unikatowe rekombinowane jednodomenowe fragmenty wiążące antygen, pochodzące z łańcuchów ciężkich. Pierwsze cząsteczki uzyskano od zwierząt z rodziny wielbłądowatych. Te niewielkie, monomeryczne przeciwciała mają wydłużony kształt, (długość to ok 4 nm, a średnica 2,4 nm). Nanociała łączą cechy przeciwciał i zalety małych cząsteczek. Podobnie jak klasyczne przeciwciała, charakteryzują się dobrym powinowactwem i swoistością w rozpoznawaniu antygeny, są natomiast bardziej wydajne w rozpoznawaniu antygeny, tańsze, lepiej rozpuszczalne i stabilniejsze. Nanociała lepiej penetrują tkanki i wykazują krótszy czas półtrwania we krwi. Są wykorzystywane m.in. do terapii celowanej, co zwiększa skuteczność leczenia, przechodzą też I fazę testów klinicznych w radiologii, służąc do lokalizowania tkanek objętych procesem nowotworowym (obecne badania prowadzone są w grupie pacjentek z rakiem piersi), również znajdują zastosowanie w diagnostyce do projektowania testów ELISA. Jedną z sesji, prowadzona w formie warsztatów, dotyczyła interpretacji wyników i komentarzy umieszczanych na wydrukach wyników badań. Jest to ważny aspekt fazy post-analitycznej mogący mieć wpływ na dalsze postępowanie diagnostyczne. Może pomóc lekarzowi w postawieniu szybszej diagnozy lub poprzez nadmiar informacji o możliwych błędach i interferencjach może podważyć wiarygodności otrzymanego wyniku. Komentarz umieszczony na wyniku musi być zrozumiały nie tylko dla lekarza ale również dla samego pacjenta.

Ostatni wykład, na zakończenie kongresu dotyczył gruźlicy. W Afryce obserwuje się najwyższe na świecie współczynniki zapadalności na tę chorobę. Zrozumienie genetyki molekularnej choroby to jedyna droga do szybkiej diagnozy i właściwej terapii. Konferencja zakończyła się wspaniałą prezentacją multimedialną będącą zaproszeniem do Seulu (Korea Południowa), gdzie za trzy lata w maju 2020 roku odbędzie się kolejny zjazd IFCC jak również ICPLM.

Wyjazd do Durbanu to nie tylko uczestnictwo w Kongresach ale także możliwość poznania kraju. Durban leży na wschodnim wybrzeżu Afryki w prowincji Kwa-Zulu Natal i jest trzecim pod względem wielkości miastem Republiki Południowej Afryki. Odległość, ponad 10 tysięcy kilometrów jaka dzieli Durban od Krakowa, można pokonać samolotem już w 17 godzin, nie zmieniając przy tym strefy czasowej, ponieważ oba te miasta leżą na podobnej długości geograficznej. Durban tętni życiem niemal 24-godziny na dobę. To kosmopolityczne miasto zadziwia wielością języków i ras, strojów i fryzur. Jest miastem kontrastów, bo obok biedy widać tu bogactwo, za pasmem eleganckich hoteli stoją ubogie, niezadbane domy, są tu ulice wysprzątane a obok brudne, nie zawsze bezpieczne dla białego człowieka. W RPA jest 11 języków urzędowych m. in angielski, afrikaans, venda, tswana

i zulu. Durban zamieszkują murzyni, wywodzący się z ludu Bantu, głównie Zulusi oraz największa, poza Indiami, populacja Hinduśców, poza tym potomkowie europejskich osadników. Są tu piękne piaszczyste plaże a kilkumetrowe fale przyciągają licznych surferów, których przed atakami rekinów bronią stalowe siatki rozciągnięte wzdłuż wybrzeża. Subtropikalny klimat, kształtowany przez prądy znad Oceanu Indyjskiego z temperaturą ok. 22-26 stopni wczesną wiosną, cieszył tym bardziej, że w Polsce zaczęła się już jesień. Jadąc na północ od Durbanu mija się skromne Zuluskie wioski, pola trzciny cukrowej oraz plantacje ananasów. Po przejechaniu ok. 350 km można dotrzeć do jednego z licznych w tej prowincji rezerwatów przyrody – The Hluhluwe Reserve, liczącego niemal 100.000 hektarów. Safari to najlepszy sposób podziwiania afrykańskiej przyrody i podglądania zwierząt w ich naturalnym środowisku. Choć teren rezerwatu jest ogrodzony to zwierzęta nie są oswojone a ludzie nie ingerują w ich życie, nawet przy braku wody czy pożywienia, nie ma też pewności czy podczas safari spotka się jego mieszkańców. Po rezerwacie można poruszać się terenowym jeepem, z którego doskonale widać stada bawołów, liczne antylopy Impala, guźce oraz zebry i majestatycznie kroczące żyrafy. Można tu zobaczyć wszystkie zwierzęta z tzw. wielkiej piątki Afryki, w skład której wchodzi: afrykański słoń sawannowy, nosorożec czarny, bawół afrykański, lew i lampart.

Będąc na półkuli południowej należy przeprowadzić małe doświadczenie: sprawdzić w którą stronę kręci się wir wypuszczanej z umywalki wody – przeciwnie do ruchu wskazówek zegara – czy to przypadek czy faktycznie efekt Coriolisa na półkuli południowej? – pozostawiamy do indywidualnej weryfikacji. W Durbanie znajduje się największy w RPA port, będący kolebką międzynarodowego handlu. Ruchliwy i jasno oświetlony nocą skutecznie uniemożliwia jednak zobaczenie Krzyża Południa, niewielkiego gwiazdozbioru tak charakterystycznego dla południowego nieba jak Wielka Niedźwiedzica dla nieba na naszej półkuli.

*Joanna Berska, Krystyna Sztęfko
Zakład Biochemii Klinicznej Instytutu Pediatrii
Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków*

Konferencja Naukowo-Szkoleniowa „Diagnostyka Laboratoryjna w Onkologii”, 26 – 27 października, Gliwice

W dniach 26 – 27 października 2017 r. Zarząd Katowickiego Oddziału PTDL współorganizował wraz z Polskim Towarzystwem Radioterapii Onkologicznej Konferencję „Diagnostyka laboratoryjna w onkologii”, która wpisywała się w Jubileusz 70-lecia istnienia Gliwickiego Instytutu Onkologii. Wydarzenie jubileuszowe zostało objęte Honorowym Patronatem przez Prezydenta RP, Andrzeja Dudę oraz uświetnione Konferencjami Naukowymi: „Postępy onkologii gliwickiej, polskiej i światowej”, VIII Zjazdem Polskiego Towarzystwa Radioterapii Onkologicznej oraz wspomnianym nurtem „Diagnostyki laboratoryjnej w onkologii”. Diagnostyki laboratoryjnej oprócz poszerzenia wiedzy z zakresu medycyny laboratoryjnej

nej mogli uczestniczyć w pozostałych naukowych wydarzeniach, które toczyły się równolegle.

Wykłady w części dedykowanej dla diagnostów laboratoryjnych poświęcone były:

- wykorzystaniu biochemii klinicznej w monitorowaniu toksyczności leczenia onkologicznego,
- użyteczności klasycznych markerów nowotworowych, białek oraz markerów molekularnych w postępowaniu onkologicznym
- medycynie laboratoryjnej w onkohematologii
- problemowi zakażeń w onkologii.

Wykładowcami byli wybitni specjaliści z różnych dziedzin medycyny: radioterapii onkologicznej, onkologii klinicznej, hematologii, transplantologii, kardiologii, diagnostyki laboratoryjnej oraz mikrobiologii. Pokreślić należy, że duże grono wykładowców – klinicystów stanowili lekarze z Instytutu Onkologii w Gliwicach, którzy w swoich prezentacjach zwracali uwagę na istotną rolę szeroko rozumianej diagnostyki laboratoryjnej w aspekcie praktyki klinicznej. Wykładowcami, którzy przyjęli zaproszenie byli również Profesorowie: Jan Kanty Kulpa – Dyrektor ds. Nauki Instytutu Onkologii, Oddział w Krakowie oraz Bogdan Solnica – Kierownik Katedry Biochemii Klinicznej, CMUJ. Również swoim doświadczeniem podzieliła się dr hab. Marta Wróblewska – Kierownik Zakładu Mikrobiologii Stomatologicznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, dr Ewa Wójcik – Kierownik Zakładu Analityki i Biochemii Klinicznej Instytutu Onkologii Oddział Kraków oraz mgr Elżbieta Ochman – z Zakładu Mikrobiologii Instytutu Onkologii, Oddział w Warszawie i Katarzyna Bojarska – z Zakładu Analityki i Biochemii Klinicznej tegoż Instytutu. W Konferencji wzięło udział ok 80 diagnostów oraz wielu studentów Medycyny Laboratoryjnej. Konferencja była owocnym spotkaniem naukowym, jak i sposobnością do podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz stwarzała okazje do rozwoju współpracy pomiędzy lekarzem a diagnostą laboratoryjnym poprzez wymianę doświadczeń obu grup zawodowych. Konferencji towarzyszyła wystawa firm farmaceutycznych oraz sprzętu i materiałów do diagnostyki laboratoryjnej.

*Jolanta Mrochem-Kwarciak
Przewodnicząca Oddziału PTDL w Katowicach*

Konferencja naukowo-szkoleniowa „Nowe” litery w alfabecie wirusowego zapalenia wątroby”, 22 listopada 2017 r., Katowice

W dniu 22 listopada 2017 roku w sali konferencyjnej Hotelu „Monopol” w Katowicach odbyła się konferencja naukowo-szkoleniowa pt. „Nowe” litery w alfabecie wirusowego zapalenia wątroby”. Inicjatorem i sponsorem konferencji była firma DiaSorin Polska sp. z o.o., natomiast organizatorem merytorycznym konferencji był Zarząd Główny PTDL ze wsparciem organizacyjnym Zarządu Oddziału PTDL w Katowicach. W konferencji wzięło udział 100 osób zatrudnionych w medycznych laboratoriach diagnostycznych z terenu całej Polski. Uczestnicy konferencji wysłuchali wykładów, których tematem były nowe wytyczne badań biochemicznych wątroby,

wirus HDV w 40-rocznicę jego odkrycia, diagnostyka laboratoryjna zakażenia wirusem HDV, problem zagrożenia epidemiologicznego w aspekcie zakażeń wirusem HEV oraz HAV. Wykładowcami konferencji byli: prof. Anna Boroń-Kaczmarek, prof. Waldemar Halota, prof. Bogdan Solnica, dr hab. Jerzy Jaroszewicz oraz mgr Wojciech Witkowski. Prowadzącym i moderatorem sesji konferencji był prof. Krzysztof Tomasiewicz. Uczestnicy konferencji otrzymali materiały konferencyjne z wydrukami prezentacji wykładowych oraz certyfikaty uczestnictwa z punktami edukacyjnymi. Zarówno program merytoryczny, jak i organizacja konferencji zostały bardzo pozytywnie ocenione przez uczestników, dlatego w planach organizatorów jest kontynuacja tego przedsięwzięcia naukowo-szkoleniowego.

*Anna Mertas
Prezes ZG PTDL*

Konferencja Naukowo-Szkoleniowa Oddziału PTDL w Warszawie „Warszawska Jesień Diagnostyczna”, 23 – 24 listopada 2017 r., Rewita-Rynia, Białobrzegi

Julian Tuwim w wierszu *Wspomnienie* pisał, iż „Mimozami jesień się zaczyna...”, natomiast Zarząd Oddziału Warszawskiego PTDL rozpoczął tegoroczną jesień i działalność w kadencji 2017-2021 od zorganizowania Ogólnopolskiej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „WARSZAWSKA JESIEŃ DIAGNOSTYCZNA”, która odbyła się w dniach 23-24.11.2017 r.

Konferencję objęły Honorowym Patronatem władze Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w osobach prof. Piotra Wroczyńskiego – Dziekana Wydziału oraz prof. Grażyny Nowickiej – Prodziekana ds. Oddziału Medycyny Laboratoryjnej. Na konferencji gościliśmy także Prezesów ZG PTDL poprzednich kadencji: prof. Dagnę Bobilewicz (1992-1998), prof. Marka Paradowskiego (1998-2007), prof. Dariusza Sitkiewicza (2007-2010) i prof. Bogdanę Solnicę (2010-2017) oraz Prezes ZG PTDL kadencji bieżącej – dr hab. Annę Mertas. Zaproszenie przyjęła również Prezes KIDL – dr n. med. Elżbieta Puacz.

Konferencja rozpoczęła się niezwykle wzruszającą sesją wspomnieniową o śp. dr n. med. Andrzeju Marszałku. W tej sesji wzięło udział prof. Marek Paradowski, który przedstawił sylwetkę Andrzeja, oraz mgr Małgorzata Łukasik, która przedstawiła ostatnie wyniki badań naukowych wykonane pod kierunkiem dr. Marszałka nt. „Zmiany stężeń laboratoryjnych parametrów układu sercowo-naczyniowego w cyklu treningowym u triathlonistów”. Następnym niezwykle istotnym punktem konferencji było wystąpienie dr hab. Anny Mertas, na temat „Doniosłość Kodeksu Etyki Diagnosty Laboratoryjnego”. Żyjemy w czasach, gdzie zasady etyki w życiu codziennym nie zawsze są przestrzegane. Dlatego w swoim wystąpieniu Pani Prezes zwróciła uwagę, iż wykonując zawód diagnosty laboratoryjnego, zwłaszcza że jest to zawód zaufania publicznego, należy zawsze kierować się zasadami Kodeksu Etyki. Część naukowo-szkoleniową konferencji zainaugurował prof. Dariusz Sitkiewicz wykładem „Nobel 2017 – Funkcjonowanie zegara

biologicznego". Na szczególną uwagę zasługuje także wystąpienie dr hab. Olgi Ciepeli z Zakładu Diagnostyki Laboratoryjnej i Immunologii Wieku Rozwojowego WUM nt. „Zewnątrzkomórkowe sieci neutrofilowe (NETs) w chorobach sercowo-naczyniowych”; oraz dr hab. Barbary Lisowskiej-Myjak z Zakładu Biochemii i Farmakogenomiki WUM, nt. „Smółka – jako nowy materiał diagnostyczny”. Ponadto niezwykle interesujący był wykład prof. Marii Barcikowskiej z Instytutu Medycyny Doświadczalnej PAN nt. „Choroba Alzheimera – stan obecny i rola oznaczeń biomarkerów w płynie mózgowo-rdzeniowym”. Ostatnią sesją konferencji była sesja nt. „Zaburzenia hemostazy – wyzwanie interdyscyplinarne”, którą poprowadził prof. Jerzy Windyga wraz ze swoim zespołem. Mimo, iż była to ostanía sesja ostatniego dnia konferencji, to cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem. Sesja miała charakter interaktywny, gdyż uczestnicy wraz z prowadzącymi wspólnie poznawali i rozwiązywali zawiłości diagnostyki z zakresu hemostazy. Podsumowując należy podkreślić, iż mimo różnorodności tematów wykładów, które obejmowały różne aspekty diagnostyki laboratoryjnej, wszystkie sesje cieszyły się dużym zainteresowaniem przez uczestników konferencji. Łącznie odbyło się 27 wykładów w pięciu sesjach (dwie pierwszego dnia i trzy dnia drugiego), których wysłuchało 170 uczestników konferencji.

Konferencji towarzyszyła także wystawa aparatury i odczynników do diagnostyki laboratoryjnej w której wzięło udział 25 firm z rynku IVD. Należy podkreślić, iż udział firm nie tylko miał charakter wystawowy ale także przedstawiciele IVD wygłosili niezwykle ciekawe wykłady w sesjach naukowych. Patronat medialny nad konferencją objęło wydawnictwo Laboratorium – przegląd ogólnopolski.

Zapraszamy już do udziału w II Ogólnopolskiej Konferencji Warszawska Jesień Diagnostyczna, która jest zaplanowana w dniach 22-23.11.2018 r., oczywiście w ośrodku Rewita-Rynia.

*Sławomir Białek
Przewodniczący Oddziału Warszawskiego PTDL*

Dział Komunikaty opracowały:

Katarzyna Fischer – Członek Zarządu Głównego PTDL

Urszula Rychlik – Członek Zarządu Głównego PTDL